

KABUKLU SU ÜRÜNLERİ ve ÜRETİM TEKNİĞİ

Prof. Dr. Hasan Hüseyin ATAR

Hermit yengeç (İnzivaya çekilmiş yengeç)

True crab

Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. Permission required for reproduction or display.

- Karın küçük ve tipik olarak geniş cephalothoraks
- Karın erkekte V-şeklinde, dişide U-şeklinde
- En geniş ve en çeşitli olan decopoda grubudur.
- Leş yiyen, yırtıcı türlerdir.

- Genellikle kalın bir dış iskelete sahiptirler ve bir çift kıskaç ile donatılmışlardır. Yengeçler tüm dünya okyanuslarında bulunurken; ayrıca birçok çeşit tatlısu ve karada yaşayan türü de vardır.
- Yengeçlerin boyutları sadece birkaç mm olan bezelye yengeçi ile bir bacağının boyu 4 metreye kadar çıkabilen Japon örümcek yengeci arasında değişiklik gösterir.

- Yengeçlerin beş çift bacakları vardır. Bunların ilki bir çift kıskaç ile modifiye edilmiştir ve hareket etmek için kullanılmazlar. Birkaçı dışında her yengeçte, karın sefalotoraksın altında gizlenmiştir.

- Yengeçlerin evrimi vücutlarının sağlamlığı ve karınlarının küçülmesi ile karakterize olmuştur. Yengeçlerde karnın en son oynak kısmı aktif değildir, uropodlar yoktur ve muhtemelen küçülen karnı göğüs kemiğine karşı dik durumda tutmak için kullanılan küçük organlara dönüşmüşler.

- Çoğu eklem bacaklılarda gonoforlar (üreme organları) bacaklarda bulunur.
- Yaklaşık 850 tür yengeç tatlısu yahut da yarı karasal türlerdir ve dünyanın tropik ve yarı tropik bölgelerinde bulunurlar.

- Yengeçler yan yan yürür çünkü bacakları sadece bu yöne doğru bükülür. kaslar da çiftler çiftler çalışır. Bu kaslardan biri bacağı sadece çeker ve yeniden uzayabilmek için antagonistik bir başka kasın devreye girmesine bağımlıdır.

- Ayrıca bu yürüme tarzı, suyun yoğunluğu ile de ilgili olabilir. Su havadan yaklaşık 830 kat daha yoğun bir yapıya sahip. Viskozitesi (akışkanlık) ise havanınkinin 60 katı kadar. Bu durum suda yaşayan canlıların, destekleyici iskelete, karada yaşayan canlılar kadar ihtiyaç duymadığını gösteriyor.

- Örneğin bu yüzden, büyük bir örümcek yengeci su dışında ayakta duramayıp çökebilir. Bununla birlikte, suyun içinde hareket etmek, yine suyun yoğunluğundan dolayı havaya göre çok daha zor. Bir yengecin vücudunun yanlara doğru sivrileşen bir yapıda olduğu düşünülürse, onun bu yönde yürümesi çok daha kolay olacaktır.

- Balıkların vücutlarının da yüzdükleri yöne doğru yassılaştırmış yapıda olduğunu hatırlayalım. Bu vücut yapısı sayesinde, suyu yarararak ilerlemiş olurlar ve daha az dirençle karşılaşırılar.

- Yengeçlerin insanlar gibi damarları yoktur. Bu nedenle yengeçlerde Açık dolaşım görülür. Çoğu yengeçler açık olarak seksüel dimorfizm gösterirler ve kolayca cinsiyetleri ayrılabilir.

- Toraksın altında kalan karın bölgesi erkeklerde daha dardır. Dişilerde ise karında çok sayıda pleopod vardır ve açık olarak daha geniştir. Bu durum döllenmiş yumurtanın dişi yengeç tarafından taşınması ile bağlantılıdır. (tüm pleocyematesda görüldüğü gibi).

- Yengeçler hem otçul hem de etçildir ve genellikle su yosunları ile beslenirler. Ayrıca yetenekleri ve türlerine göre yumşakcalar, solucanlar, diğer kabuklular, mantarlar, bakteriler ve tortular gibi diğer besinleri de yerler.
- Çoğu yengeçler için bitkisel ve hayvansal kaynaklı karışık beslenme hızlı gelişim ve uygun bir vücut yapısı oluşumu için gereklidir.

- Yengeçlerin 1½ milyon tonun üzerinde perakende pazarlama miktarı ile tüm dünyada avlanan tüm deniz eklembacaklıları arasında % 20 lik bir payı vardır. Bu toplam içindeki bir tür ise tüm oranın ellide birini teşkil eder: *Portunus trituberculatus*.

- Diğer önemli türler ise; *Portunus pelagicus*, *Chionoectes* cinsinin pek çok üyesi, mavi yengeç (*Callinectes sapidus*), *Charybdis* *spp.*, *pavurya* (*Cancer pagurus*), Dungeness yengeçi (*Cancer magister*) ve *Scylla serrata*dır ve her biri yıllık olarak 20,000 tondan fazla yakalanır;

Diğer deniz arthropods

- **At nalı yengeçi (Horseshore crab)**
 - Sınıf Merostomata
 - "Yaşayan fosil"
 - Sığ sularda yumuşak dibe sahip bölgelerde yaşar

At nalı yengeçi (Horseshoe crab)

- At nalı yengeçlerinin kanı bakırı kullanan hemosiyanin maddesi bulunması nedeniyle mavi renklidir.
- İlaç firmaları tarafından oldukça önemli bir maddeyi bünyesinde barındırır. Hijyen konusunda oldukça önemli bir maddedir.

- İlaçların mikroorganizma barındırıp barındırmadığının kontrolünde kullanılır. Tıpta kullanılacak bir maddenin mikroplu olup olmadığı LAL adı verilen madde ile anlaşılır.
- At nalı yengecinin vücuduna mikrop girdiğinde kanları bu maddeyi pıhtıyla çevrelemektedir.

- Pıhtılaşmayı sağlayan yapı öyle hassastır ki trilyonlarca parça arasında 1 bakteri olduğunda hemen pıhtılaşma gerçekleşmektedir.
- Bunun dışında bazı kanser türlerinin tespitinde de kullanılmaktadır. Kanın 1 litresi 15-20 bin dolardır. Büyük bir hayvan 200-400 ml kan üretebilir.

- İlk olarak Mayıs ve Haziran aylarında gerçekleşen dolunaylarda üremek için kıyıya yaklaşır.
- Dişi bir at nalı yengeci, bir çiftleşme evresinde yaklaşık 88.000 yumurta üretir. Bu yumurtalar göçmen kuşların %50'sinin besin kaynağıdır.

■ Her yıl ilkbaharda çiftleşme mevsimi boyunca, Amerika Birleşik Devletleri ve Asya'daki bir avuç uzman tesiste kanının yaklaşık % 30'unu almak için **600.000** den fazla yengeç yakalıyor.

■ Kan yılda 50 milyon dolar değerinde küresel bir endüstride, bir galonu 60.000 \$ değerindedir.

Deniz örümcekleri

- Sınıf Pycnogonida
- 4 veya daha fazla eklemlili bacak çifti
- İğne ağzı ve büyük bir burun
- Soğuk sularında en yaygın olanı; okyanuslar boyunca görülür

Deniz örümcekleri

Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. Permission required for reproduction or display.

